

НАЦИОНАЛНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРСКИЯ ПРАВОПИС И ПРАВОГОВОР“

На 30 и 31 октомври 1997 г. във Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий” се проведе национална научна конференция на тема “Проблеми на българския правопис и правоговор”, организирана от Катедрата по съвременен български език при ВТУ, Института по български език при БАН и Съюза на учените в България – клон Велико Търново. Встъпително слово при откриването на конференцията произнесе проф. Русин Русинов, който изтъкна необходимостта периодично да се обръща внимание на настъпилите в речта промени, които да се отразяват в нормативните речници, и очерта основните проблеми на съвременния български правопис и правоговор.

Пленарното заседание, ръководено от ст. н. с. II ст. д-р К. Викторова, започна с доклада на проф. д-р Ст. Георгиев, който посочи някои недостатъци на правилата за слято, полуслято и разделно писане и предложи своя концепция за морфоструктурата и правописа на сложните думи. С интерес бе изслушан и вторият доклад – на чл. кор. проф. д-р Тодор Бояджиев – *Фонемните и правоговорните варианти на книжовния език*, в който бе предложена типология на произносителните варианти според фонетичните различия. В третия доклад, изнесен от доц. д-р Христина Станева, бе изтъкната необходимостта от стилистичен подход към правоговорните норми и нуждата от промени във връзка със синтактичното правило за членуване на имената от мъжки род. Четвъртият пленарен доклад – *Меките съгласни фонemi в българския*

език като изговорен, правоговорен, графичен и правописен проблем – мотивираше предложението на доц. д-р Върба-Вътов да се облекчи натовареността на графемата я и вместо нея за отбелязване на мекост пред гласен ъ да се използва малкият ер (ъ). Последният пленарен доклад бе изнесен от ст. н. с. II ст. д-р Христина Пантелеева (*Отказ от нормата или иновация*) и отразяваше една тенденция в периодичния печат – употреба на непреходни глаголи като преходни.

Материалите, представени в заседанията, проведени през двата дни, поставяха различни проблеми, свързани с българския правопис и правоговор. Доц. д-р Й. Маринова (ВТ) се спря върху типовите грешки в езика на ежедневника “Борба” (*Правописът на великотърновския вестник “Борба”*). Доц. д-р Ст. Буров (ВТ) представи своя *Поглед към старите и нови проблеми на слятото, полуслятото и разделното писане*, като подчерта необходимостта от ясен принцип, който да се прилага при новозаетите и новообразуваните думи. В доклада си *Нуждае ли се от промени българският правопис?* доц. д-р К. Цанков (ВТ) визира схващането си за демократичността на правописа и несъгласието си с появили се предложения за възстановяване на стари правописни системи. Н. с. д-р М. Димитрова (Сф) (*Правопис, пунктуация, образование*) направи анализ на статистическите данни за резултатите от националната проверка по български език в VII клас. Ст. н. с. II ст. д-р Калина Викторова (Сф) изложи идеята си за кодификаторска практика при дублетните форми във връзка с някои словообразователни модели (*Дублети и норма, дублетност и кодификация*). Принципите за представяне на информацията в правописен речник бяха посочени от н. с. д-р Руска Станчева (Сф). Гл. ас. д-р Мариана Георгиева (ВТ) разгледа някои проблеми на пунктуацията в сложното изречение във връзка с употребата на запетая пред съюза *да* и семантичната организация на предикативните единици. Асп. Петя Осенова (Сф) мотивира правописа на формите МВР и БББ депутат. В доклада на гл. ас. М. Илиева (ВТ) бе разгледан проблемът за правописа на неопределителните местоимения и наречия. Изговорът и правописът на членуваните форми от мъжки род единствено число бяха предмет на из-

следване в доклада на гл. ас. Р. Йосифова (ВТ). Ст. преп. д-р Д. Милиева (Пд) представи разработката си Правоговорна норма и интонационни варианти в звучащата реч. Проблема за падежната система интерпретира гл. ас. д-р М. Лазарова (Бс) в доклада си *Колизия между узус и кодифицирана норма при местоименията в съвременния български книжовен език*. Ст. преп. Д. Фингарова (Сф) подчерта някои особености, типични за речта на чужденци, и направи интересни наблюдения върху грешките в изговора с оглед на правоговорните норми на българския книжовен език (*Говорната продукция на някои чуждестранни студенти*). С интерес бе посрещнат докладът на студента от ВТУ Владислав Миланов, който разгледа лексикографските особености на правописните речници, излезли до 1945 г. Светла Пачева-Карабова (Пд) се спря на непоследователността при употребата на кавички в писмения медицински дискурс. За съжаление по различни причини немало доклади от обявените в програмата останаха непрочетени. След двете заседания бяха проведени оживени дискусии. Изказалите се подчертаха значимостта и научната стойност на представените доклади. Проф. Р. Русинов изтъкна, че конференцията е постигнала основната си цел — да посочи разминаванията между съществуващите норми и съвременната реч, а ст. н. с. II ст. д-р К. Викторова визира необходимостта от нов правописен речник, който да отрази съвременното състояние. С работата си конференцията очерта перспективите за по-нататъшни изследвания върху българския правопис и правоговор. Предстои издаването на всички доклади.

Валентина Бонджолова